Eerste Kamer der Staten-Generaal

Minister van Klimaat en Groene Groei
Mevrouw drs. S. van Veldhoven-van der Meer
Postbus 20401
2500 EK Den Haag

Kazernestraat 52
2514 CV Den Haag
postbus 20017
2500 EA Den Haag

telefoon 070 312 92 45

e-mail postbus@eerstekamer.nl

*datum* *20 oktober 2026*
*betreft* *Vragen over herziening Europese emissiehandelssysteem (EU ETS)*
*ons kenmerk* *182796*

Geachte mevrouw Van Veldhoven-van der Meer,

De leden van de vaste commissie voor Economische Zaken / Klimaat en Groene Groei hebben met belangstelling kennisgenomen van de voorstellen van de Europese Commissie voor een herziening van het Europese emissiehandelssysteem (EU ETS).[1] De leden van de fracties van de **BBB, JA21** en **Fractie-Visseren-Hamakers** hebben naar aanleiding daarvan een aantal vragen en opmerkingen.

**Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van de BBB**
De fractieleden van de BBB vragen hoe u ervoor zorgt dat de invoering van deze richtlijn met zo min mogelijk regeldruk gepaard gaat. Deze leden ontvangen hierop graag een toelichting. Heeft hierover afstemming plaatsgevonden met de ons omringende landen?

Hoe voorkomt u dat de invoering van deze richtlijn leidt tot een verdere stijging van de dagelijkse kosten van levensonderhoud en energie, die in Nederland al relatief hoog zijn ten opzichte van de ons omringende landen?

Waarom wordt ervoor gekozen om kleine zeeschepen (tussen de 400 en 5000 bruto ton inhoud) onder het EU ETS te brengen, wat in Nederland ongeveer 150 nieuwe bedrijven en 480 schepen treft?[2] Vindt u dat de stijging van bedrijfskosten en jaarlijkse administratieve lasten voor deze kleine bedrijven proportioneel is ten opzichte van de uitstoot van deze kleine zeeschepen?

Heeft u doorgerekend wat het gefaseerd onder het EU ETS brengen van afvalverbrandingsinstallaties (AVI's) vanaf 2031 betekent voor de gemeentelijke afvalstoffenheffing die gezinnen betalen? Bent u bereid dat alsnog te doen? Deze leden ontvangen hierop graag een toelichting.

Kunt u toelichten waarom bedrijven vanaf 2031 verplicht worden een goedgekeurd *Invest in EU Decarbonisation Plan* op te stellen om in aanmerking te komen voor gratis emissierechten?[3] Welke gevolgen heeft dit voor de uitvoeringslasten en regeldruk voor de bedrijven die hiermee te maken krijgen? Gaat u dit laten toetsen door het ATR? Zo nee, waarom niet?

[1] COM(2026)616 en COM(2026)619.
[2] BNC-fiche, p. 4, 17.
[3] BNC-fiche, p. 3.

Hoe beoordeelt u het voorstel dat 30% van de opbrengsten van emissierechten naar de Europese begroting gaat als 'eigen middelen'?[4] Wat is uw mening over het feit dat dat geld, naar de mening van de aan het woord zijnde leden, via het Moderniseringsfonds wordt doorgesluisd naar voornamelijk Oost- en Zuid-Europese lidstaten? Waarom wordt dit geld niet volledig ingezet voor de verduurzaming van onze eigen ondernemers en regionale industrie? Deze leden ontvangen hierop graag een toelichting.

U heeft bezwaar tegen de vertraagde afbouw van gratis emissierechten voor CBAM-sectoren.[5] Erkent u dat onze energie-intensieve industrie nog steeds zwaar onder druk staat door een ongelijk internationaal speelveld? Wat gaat u doen om te voorkomen dat meer Nederlandse bedrijven en de bijbehorende werkgelegenheid verplaatst worden naar landen buiten de EU? Deze leden ontvangen hierop graag een toelichting.

**Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van JA21**
In de beantwoording van eerdere schriftelijke vragen van de Tweede Kamerfractie van JA21 op 14 april 2026 gaf u aan dat de prijs die de energie-intensieve industrie in Nederland in 2024 betaalde voor elektriciteit, voor ongeveer 7% uit ETS-kosten bestond.[6]

De fractieleden van JA21 vragen of u kunt aangeven welk effect de voorgestelde ETS-herziening naar verwachting heeft op de ETS-kosten voor de Nederlandse energie-intensieve industrie? En kunt u aangeven welk effect de herziening heeft op het vestigingsklimaat van Nederland en Europa? In hoeverre is er sprake van een weglekeffect naar Europese niet-EU landen zoals het Verenigd Koninkrijk?

U geeft aan dat zij het van belang vindt dat Afvalverbrandingsinstallaties (AVI's) zo snel mogelijk onder het ETS komen te vallen.[7] In hoeverre worden de daardoor gemaakte kosten van AVI's doorberekend aan huishoudens? En in hoeverre zullen de jaarlijkse lasten van huishoudens daardoor toenemen?

In het BNC-fiche geeft u aan dat het kabinet zich blijft inzetten voor de "totstandkoming van de benodigde infrastructuur voor de emissiereductie."[8] Bent u het met deze leden eens dat er hier sprake is van een omgekeerde volgorde en dat er niet eerst een alternatieve infrastructuur klaar moet liggen, voordat er emissie-reducerende verplichtingen worden opgelegd aan bedrijven uit nieuwe sectoren? Kunt u aangeven hoe u deze infrastructuur voor zich ziet en binnen welke termijn zij de totstandkoming van deze infrastructuur verwacht?

U stelt dat het ambitieuze klimaatbeleid van de EU noodzakelijk is om de toonaangevende positie van de EU in de mondiale klimaattransitie te behouden.[9] Kunt u aangeven hoe deze ambitie zich verhoudt tot het risico dat de toename van Europese klimaatwetgeving ertoe leidt dat Europa juist op geopolitiek niveau haar economisch gewicht verliest ten opzichte van landen zoals China en de Verenigde Staten, die minder gebonden zijn aan klimaatwetgeving?

Kunt u aangeven welke vergelijkbare klimaatmaatregelen China, Rusland en de Verenigde Staten nemen?

[4] COM(2025) 574.
[5] BNC-fiche, p. 9.
[6] *Kamerstukken II* 2025?26, Aanhangsel.
[7] BNC-fiche, p. 11, 17.
[8] BNC-fiche, p. 7.
[9] BNC-fiche, p. 18.

U stelt tevens dat een te trage infasering van het CBAM afbreuk doet aan de voorspelbaarheid voor bedrijven.[10] Hoe rijmt u deze stelling met het feit dat de Nederlandse wetgever zelf regelmatig wet- en regelgeving wijzigt, waardoor bedrijven op andere beleidsterreinen al worden geconfronteerd met onvoorspelbaar beleid?

**Vragen en opmerkingen van het lid van de Fractie-Visseren-Hamakers**
Bent u het met het lid van de Fractie-Visseren-Hamakers eens dat de keuzes die worden voorgesteld in herziening richtlijn EU ETS en herziening MRS slecht nieuws zijn voor het klimaat? Zo nee, waarom niet?

De Commissie wil het emissieplafond in het ETS verruimen door het jaarlijkse dalingspercentage vanaf 2031 te verlagen. Ook wil de Commissie in januari 2033 wanneer er onvoldoende kwalitatief goede en betaalbare internationale kredieten beschikbaar zijn, het emissieplafond van 2036 aanscherpen.[11] Ziet u ook het risico dat verduurzaming kan gaan vertragen omdat de voorgestelde verruimingen voorlopen op mogelijke aanscherpingen? Zo nee, waarom niet? Bent u het met dit lid eens dat het beter is om eerst aan te scherpen, en pas wanneer reductiedoelen zeker gehaald worden weer te verruimen? Zo nee, waarom niet?

Welke stappen zet u om ervoor te zorgen dat het emissieplafond niet verruimd wordt?

De Commissie stelt voor om een deel van de emissierechten gratis te blijven toewijzen. Na het goedkeuren van een verduurzamingsplan wordt 80% van de gratis rechten jaarlijks verstrekt, en 20% nadat is vastgesteld dat er ook daadwerkelijk investeringen in verduurzaming gemaakt zijn.[12] U stelt dat minimaal 20% van de gratis toewijzing voorwaardelijk moet zijn op investeringen in een significante emissiereductie. [13] Hieruit maakt dit lid op dat u streeft naar een ander percentage: welk percentage wil het kabinet?

Bent u het met dit lid eens dat deze gratis toewijzing veel sterker gekoppeld moet worden aan aantoonbare verduurzaming? Zo nee, waarom niet?

Welke stappen zet u om te pleiten voor een sterkere koppeling tussen toewijzing van emissierechten en aantoonbare verduurzaming?

U zal inzetten op een sterkere beloning voor installaties die relatief schoon produceren, bijvoorbeeld door de bestaande uitzondering op de generieke korting op gratis emissierechten (CSCF-vrijstelling) uit te breiden naar de top 20% meest efficiënte bedrijven.[14] Hoe onderbouwt u dat deze verruiming van gratis emissierechten verduurzaming stimuleert? De relatief schone productie zorgt immers al voor minder uitstoot en dus minder kosten voor ETS.

Heeft u onderzocht in hoeverre het verstrekken van gratis emissierechten de prikkel voor verdere verduurzaming juist kan verkleinen bij de meest efficiënte bedrijven? Zo ja, wat is hiervan de uitkomst, en zo nee, waarom niet?

Het voorstel van de Commissie zorgt voor meerdere aanpassingen in de manier waarop gratis emissierechten worden toegewezen aan de industrie. U stelt dat een deel van de sectoren hierdoor

[10] BNC-fiche, p. 9.
[11] COM(2026)616 en COM(2026)619.
[12] BNC-fiche, p. 3.
[13] BNC-fiche, p. 10.
[14] BNC-fiche, p. 10

meer gratis emissierechten zal ontvangen dan in de huidige situatie.[15] Welke sectoren zullen hierdoor meer gratis rechten ontvangen?

Bent u bereid om ervoor te pleiten dat deze voorgestelde verruiming wordt teruggedraaid? Zo ja, wanneer ontvangt de Eerste Kamer hierover een terugkoppeling? Zo nee, waarom niet?

*Luchtvaart in ETS*
U vindt dat ook de luchtvaartsector moet bijdragen aan klimaatneutraliteit in 2050, bij voorkeur via een mondiaal instrumentarium. Tegelijkertijd stelt u dat CORSIA, het mondiaal instrumentarium van de internationale luchtvaart, in de huidige vorm nog niet voldoende bijdraagt aan het halen van doelen uit het Parijsakkoord.[16] Welke stappen zet u om ervoor te zorgen dat de luchtvaart via het ETS wel voldoende bijdraagt aan het halen van de doelen uit het Parijsakkoord? Bent u er voorstander van om de hele Europese luchtvaart onder het ETS systeem te brengen? Zo ja, per welke datum zou u dit wenselijk vinden?

*Carbon capture and storage (CCS***)**
De permanente verwijdering van koolstof uit de atmosfeer is volgens u "in toenemende mate noodzakelijk om te compenseren voor moeilijk te vermijden emissies en om na 2050 een netto negatieve totale uitstoot te bereiken."[17] In hoeverre gaan de ramingen voor het halen van de Nederlandse en Europese klimaatdoelen voor ETS-sectoren uit van grootschalige inzet van CCS? Hoe groot is volgens u het risico dat CCS niet op de benodigde schaal beschikbaar komt, en welke aanvullende reductiemaatregelen staan klaar als dat gebeurt?

Bent u het met dit lid eens dat het benoemen van koolstofverwijdering als noodzakelijke compensatie voor moeilijk vermijdbare emissies de prikkel kan verminderen om die emissies alsnog te verlagen? Zo nee, waarom niet? Hoe zorgt u ervoor dat mogelijke CCS in de toekomst de prikkel voor verduurzaming vandaag niet vermindert?

De leden van de vaste commissie voor Economische Zaken / Klimaat en Groene Groei zien uw reactie met belangstelling tegemoet en ontvangen deze graag uiterlijk binnen vier weken.

Hoogachtend,

S.M. Kluit
Voorzitter van de vaste commissie voor Economische Zaken / Klimaat en Groene Groei

[15] BNC-fiche, p. 4.
[16] BNC-fiche, p. 10.
[17] BNC-fiche, p. 8.